

האגודה לזכויות האזרח בישראל
جمعية حقوق المواطن في اسرائيل
The Association for Civil Rights in Israel

14 בנובמבר 2013

דחוף!

לכבוד
מר יהודה וינשטיין
היועץ המשפטי לממשלה
בפקס: 02-6467001

שלום רב,

הנדון: דיון בממשלה

בהצעת חוק לתיקון חוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) (תיקון מס' ...)(הוראת שעה),
התשע"ד-2013

אני פונה אליך בדחיפות בשם האגודה לזכויות האזרח בישראל, מוקד סיוע לעובדים זרים וא.ס.ף – ארגון סיוע לפליטים ומבקשי מקלט בישראל, בבקשה להורות לממשלה לדחות את הדיון שאמור להתקיים ביום ראשון הקרוב, 17.11.2013, בהצעת החוק שבנדון; להאריך בארבעה עשר ימים לפחות את המועד לקבלת הערות הציבור לתזכיר החוק; ולקבוע פרק זמן סביר לאחר קבלת הערות הציבור ללימוד ההערות על ידי הגורמים האמונים על ניסוח הצעת החוק.

אעמוד על הדברים להלן:

ביום חמישי, 7.11.2013, בשעות הערב, התפרסם תזכיר בעניין הצעת החוק שבנדון. לציבור ניתנו **שבעה ימים בלבד** להגיב לתזכיר, כלומר עד מחר, יום שישי, 15.11.2013. זאת, אף שמדובר בהצעת חוק שגובשה בעקבות פסק דין ארוך ומקיף של בית המשפט העליון, שניתן בהרכב של תשעה שופטים (בג"ץ 7146/12 **אדם נ' הכנסת** (פסק דין מיום 16.9.2013)). לא זו אף זו, בירור שערכנו העלה, שהדיון בהצעת החוק בממשלה **נקבע כבר ליום ראשון הקרוב**, 17.11.2013.

הליך זה מלמד מעצמו, כי לדידה של הממשלה, פרסום תזכיר החוק אינו אלא הליך טכני, בלתי מחייב, ולמעשה – חסר חשיבות, שכן אין כל סיכוי שבלוח זמנים זה הערות שתתקבלנה לתזכיר תיבחנה ותינתן עליהן הדעת.

לטענה, שנשמעת מפי גורמים שונים, ולפיה בג"ץ הנחה את הממשלה והכנסת לקדם ולאמץ חקיקה חדשה עד למחצית חודש דצמבר 2013, אין יסוד. בג"ץ פסק שההחזקה במשמורת על פי החוק למניעת הסתננות אינה חוקתית, והורה לרשויות לבחון את עניינם של העצורים, ומי

שמתקיימת בעניינו עילת שחרור – לשחררו לאלתר וללא דיחוי. להשלמת הליך הבחינה והשחרור ניתנו תשעים ימים. אלא שמשד הפנים ומשרד המשפטים מסרבים לקבל ש"כליאת המסתננים ושלילת חירותם לתקופה ארוכה הינה פגיעה אנושה ולא מידתית בזכויותיהם, בגופם ובנפשם" (פסקה 110 לפסק דינה של השופטת ארבל), והם אחוזים "אמוק" להוסיף ולהחזיק בעצורים. משום כך, אצה להם הדרך לחוקק את החוק הדרקוני בדחיפות רבה.

אין כל הצדקה להליך מזורז שכזה, ודאי וודאי בהצעת חוק שמקימה לתחייה סעיף חוק בלתי חוקתי שבוטל על ידי בג"ץ אך לפני חודשיים, ומוסיפה ומקימה יש מאין ובהליך בזק מתקן כליאה "פתוח" בניהול שב"ס, שהפרטים הנוגעים להפעלתו ולניהולו אינם מגובשים כלל. זאת במיוחד, כשהמוטיבציה לכך אינה טיפול בכחמישים ושלושה אלף מבקשי מקלט, אלא המשך מעצרים של כ-1,200 אנשים שמוחזקים מזה תקופה ממושכת, ובג"ץ הורה לפעול לשחרורם לאלתר וללא דיחוי, ועוד כ-2,000 אנשים שיבחרו באופן שרירותי.

על פי הדין, הליך מינהלי תקין, שמבטיח "קבלת החלטה מושכלת בידי הגורם המחליט", מחייב כי בטרם תובא הצעת חוק ממשלתית לאישור הממשלה, יופץ תזכיר חוק, "תינתן לציבור הזדמנות אמיתית לבחון את הצעת החוק ולהגיש הערות לגביה בתוך פרק זמן סביר" – פרק זמן "שבמסגרתו ניתן להקיף את הסוגיות המורכבות המצריכות התייחסות" – ולאחר מכן תתקיים "בחינה כוללת ושלמה של מלוא ההיבטים הנוגעים לנושא החקיקה." (בג"ץ 1658/10 אדם טבע ודין נ' ממשלת ישראל (פסק דין מיום 12.3.2010) פסקאות 11 – 15 לפסק הדין).

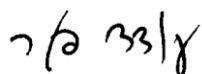
זאת ועוד: "בלא מתן פרק זמן סביר לגיבוש העמדות, הופכת הפנייה לציבור להתייחס להצעת החוק נטולת משמעות, והליך גיבוש יוזמת החקיקה הממשלתית נפגע. סבירות המועד שנקבע להגשת העמדות אמור היה להיקבע כאן בהתחשב בסדר גודלה של ההצעה לא רק מבחינת היקפה הפיזי אלא גם מבחינת משקלה הסגולי הענייני." (שם, פסקה 12 לפסק הדין).

דברים אלה אמר בית המשפט בעניינו של תזכיר חוק, שניתנו לציבור עשרים ואחד ימים להתייחס אליו. בעניינו, יש לשוב ולהזכיר, ניתנו לציבור שבעה ימים בלבד להגיב לתזכיר, והדיון בממשלה עתיד להתקיים ללא שהערות הציבור נבחנו כלל. זאת, אף שמדובר בהצעת חוק, המבקשת להתמודד עם פסק דין חוקתי שניתן בהרכב של תשעה שופטי בית המשפט העליון. נציין בעניין זה, כי אף השופט הנדל, שסבר בדעת מיעוט, כי יש לאפשר לממשלה ולכנסת תשעים ימים לגבש הסדר חקיקתי חלופי לעניין תקופת המעצר, הבהיר בפסק דינו, כי "מלאכת החקיקה בנושא הטיפול במסתננים היא רגישה", וכי במהלך שלושת החודשים יעשה אך "שינוי מצומצם". השופט הנדל הוסיף וציין, כי כיוון שזולת תקופת המעצר שבחוק, ימשיך החוק לעמוד בתוקפו למשך חמישה עשר חודשים, הרי שיש בכך כדי להעניק למחוקק "זמן למחשבה, להתבוננות ביישום הוראת השעה בשטח, ומכאן לקביעת חלופה ראויה" (עניין אדם, פסקה 8 לפסק דינו של השופט הנדל). כלומר, אף השופט הנדל, שסבר בדעת מיעוט שיש לאפשר גיבוש הסדר חקיקתי בתוך תשעים ימים, דיבר בשינוי מצומצם, ולא במהלך חקיקתי מקיף שכזה.

אשר על כן, אבקשך להורות לממשלה לדחות את הדיון שאמור להתקיים ביום ראשון הקרוב, 17.11.2013, בהצעת החוק שבנדון; להאריך בארבעה עשר ימים לפחות את המועד לקבלת הערות הציבור לתזכיר החוק; ולקבוע פרק זמן סביר לאחר קבלת הערות הציבור ללימוד ההערות על ידי הגורמים האמונים על ניסוח הצעת החוק.

אודה על תשובתך הדחופה.

בכבוד רב,

עודד פלר, עו"ד

העתקים :

מר בנימין נתניהו, ראש הממשלה

מר גדעון סער, שר הפנים

עו"ד דינה זילבר, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (יעוץ)